

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.8.2004
KOM(2004) 547 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**om indledning af konsultationer med Côte d'Ivoire i medfør af artikel 96
i Cotonou-aftalen**

DA

DA

1. I den fredsftale, som blev undertegnet i Marcoussis den 24. januar 2003 har Côte d'Ivoire givet tilsagn om at ville stræbe efter at vende tilbage til fredelige tilstande og stabilitet, således at der kan afholdes frie, klare og troværdige valg sidst i 2005. Der er tale om områder, som indgår i de grundlæggende krav, der er fastsat i Cotonou-aftalens artikel 9 og 96, for så vidt angår menneskerettigheder og demokratiets og retsstatens principper.

Formanden for Kommissionen bekræftede i en tale på den stats- og regeringschefskonference, som blev afholdt den 26. januar 2003 i Kléber-centret i Paris - hvor det internationale samfund gav sin opbakning til Marcoussis-aftalen, som blev formelt godkendt af FN's sikkerhedsråd i resolution 1464 den 4. februar 2003 - at Kommissionen var indstillet på '*at tilvejebringe de ressourcer, som Côte d'Ivoire ville få brug for for at retablere stabile forhold og genoptage sin økonomiske udvikling*'. Det var en udtrykkelig forudsætning, at de tilsagn, som landet afgav i Marcoussis, og som blev gentaget i en højtidelig erklæring på Kléber-konferencen, '*ville blive omsat i virkelighed*' og en forudsætning, '*at landet retablere stabilitet og sikkerhed under streng overholdelse af menneskerettighederne*'. EU-formanden gjorde også i sin tale klart, at parterne i Côte d'Ivoire må overholder de forpligtelser, der er indgået i Marcoussis.

2. Lige fra starten af den alvorlige politiske og militære krise, der udbrød i landet den 19. september 2002, har EU ved flere lejligheder givet udtryk for bekymring over de krænkelse af menneskerettighederne, som parterne har gjort sig skyldige i, for det meste før, men også efter Marcoussis-aftalens undertegnelse den 24. januar 2003.

EU har i flere erklæringer, som er blevet offentliggjort siden konfliktens begyndelse, givet udtryk for sin bekymring over krænkelse af menneskerettighederne i Côte d'Ivoire. I en erklæring af 21. oktober 2002 hilste EU våbenstilstanden velkommen, men gav samtidig udtryk for bekymring med hensyn til menneskerettighederne. I en erklæring af 15. november 2002 fremsatte EU en opfordring til undertegnelse af fredsftalen og en fordømmelse af de konstaterede krænkelse af menneskerettighederne, og herunder mordet på Benoît Dacoury-Tabley. Foranlediget af opdagelsen af massegrave fordømte EU igen den 17. december 2002 krænkelse af menneskerettighederne i landet.

Forholdene bedredes midlertidigt, indtil en journalist, Jean Hélène, blev myrdet. EU fordømte dette mord den 27. oktober 2003 i en erklæring, hvori man tilskyndede myndighederne til at bringe sikkerhedsstyrkerne under kontrol. Efter nogle få måneders ro måtte EU igen, den 25. marts 2004, i en erklæring give udtryk for sin beklagelse over den opblussende vold i landet: EU beklagede i en erklæring af 8. april 2004 de begivenheder, der havde fundet sted den 25. marts, og udtrykte samtidig sin bekymring både over andre senere alvorlige krænkelse af menneskerettighederne og over sikkerhedsforholdene både for landets egne og udenlandske statsborgere.

Konklusionerne i rapporten fra den særlige kommission, som De Forenede Nationer nedsatte til at undersøge de begivenheder, der havde fundet sted den 25. marts 2004, blev offentliggjort den 13. maj 2004. Det er rystende læsning: '*Det, der fandt sted den 25.-26. marts, var en massakre på en uskyldig civilbefolkning, med udbredte og alvorlige krænkelse af menneskerettighederne. Protestmarchen var kun et dække over en minutiøst lagt plan, som blev udført af sikkerhedsstyrkerne - dvs. politi, gendarmeri, hær og særlige enheder samt de såkaldte parallelle styrker - under de højeste statslige myndigheders ledelse og på disses ansvar*'. Ifølge rapporten var der '*120 dræbte, 274 sårede og 20 savnede*'.

Siden da har der været andre foruroligende krænkelse af menneskerettighederne. Først forsvandt den fransk-canadiske journalist Guy-André Kieffer fredag den 16. april 2004, og den 7. juni kom det i Abidjans gader til en jagt på vesterlændinge, med snesevis af overfald begået af ekstremistiske 'unge patrioter'. Derefter, den 25. juni 2004, blev en fransk soldat, som deltog i 'l'opération Licorne', dræbt af en soldat i den ivorianske hær. Og den 28. juni blev en jurastuderende, Habib Dodo, der var leder af ungdomsbevægelsen i landets revolutionære kommunistparti (PCRCI), og som ekstremistiske medlemmer af studentersammenslutningen FESCI havde bortført den 23. juni i Abidjan, fundet død, med et tov om halsen i en sæk ved vejsiden i Abidjan.

Det skal til slut bemærkes, at den lov om nedsættelse af en national menneskerettighedskommission, som blev vedtaget af parlamentet på et ekstraordinært møde i april 2004, ikke svarer til det i Marcoussis aftalte. Kommissionen består nemlig ikke af alle de tre 'Forces Nouvelles', som undertegnede Marcoussis-aftalen, på trods af at det i pkt. 1 i bilag VI er fastsat, at 'Kommissionen sammensættes af delegerede fra alle parter'.

3. For så vidt angår et andet grundkrav i Cotonou-aftalen, nemlig overholdelsen af demokratiets principper, må det konstateres, at der har været store forsinkelser og afvigelser i forhold til de tilsagn, der blev givet i Marcoussis.

Der er således alvorlig tvivl om, hvorvidt der kan afholdes valg under tilfredsstillende forhold i 2005. Gennemførelsen af Marcoussis-aftalen er nu så forsinket, at man ikke kan nå at overholde bestemmelserne i aftalens bilag I og II om identificering af valgberettigede og opstilling af valglister. Afklaringen af det vanskelige spørgsmål om, hvem der kan stille op til præsident, jf. aftalens bilag III, er også blevet kraftigt forsinket.

For det første har der været store forsinkelser i identificeringsarbejdet, der varetages af et særligt koncessioneret selskab SITEL: det kom først i gang igen i juni 2004, og det kun i de områder, som er under regeringens kontrol. Der er endnu ikke afsat nogen finansiel bevilling til den nationale tilsynskommission for identificeringsarbejdet (CNSI); denne kommission, som blev oprettet i januar 2004 i medfør af Marcoussis-aftalen, skal føre tilsyn med det i 2001 oprettede Nationale Identificeringskontor, som er den eneste instans, der kan udstede identitetspapirer. Først i juli 2004 blev der truffet afgørelse om en bevilling til CNSI. Det er således ikke længere teknisk muligt at basere udarbejdelsen af valglister på identificeringsarbejdet: de to foranstaltninger må således gennemføres hver for sig. Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at sige, hvordan der kan opstilles valglister - noget den nuværende valgkommission forventer vil vare to måneder (fra midt i januar til midt i marts 2005) - så længe identificeringsfasen ikke er afsluttet.

Forslaget om ændring af statsborgerskabsloven er stadig ikke vedtaget: det blev først forelagt Nationalforsamlingen i juni 2004.

Det skal endelig nævnes at identificeringsloven af 3. maj 2004, som blev vedtaget på det ekstraordinære møde i april, rejser et meget alvorligt problem i og med, at det er fastsat i artikel 3, stk. 5, at det skal fremgå af det nationale identitetskort, om der er tale om et oprindeligt eller et erhvervet statsborgerskab. Denne oplysning, som er af tvivlsom værdi, kan give anledning til megen misbrug og chikane, når der foretages kontrol. Den potentielle fare er stor, som det fremgår af de seneste tragiske begivenheder i andre lande.

For det andet er omlægningen af valgordningen blevet kraftigt forsinket. Lovforslaget om ændring af den uafhængige valgkommissions sammensætning (CEI) blev nemlig først sat på

nationalforsamlingens dagsorden til det ordinære møde den 28. april 2004; denne kommission, der blev oprettet i 2001, spiller en afgørende rolle, da den har ansvaret for afholdelse af valg og folkeafstemninger. Ved debatten herom satte de parlamentsmedlemmer, som er imod Marcoussis-aftalen, spørgsmålstegn ved valgkommissionens sammensætning; regeringens lovforslag var som fastsat i retningslinjerne i Marcoussis-aftalen udformet således, at hele landets politiske spektrum blev tilgodeset. Den 24. juni besluttede ministeren for den territoriale forvaltning imidlertid at trække forslaget tilbage for at undgå, at det blev vedtaget i fordrejet form, således som loven om den nationale menneskerettighedskommission var blevet det i april, jf. ovenfor. Med hensyn til CEI stillede den ivorianske folkefront (FPI) det krav, at 'Forces Nouvelles' først efter afvæbning skulle have adgang til det centrale organ, og da kun med en tidsmæssig begrænsning.

Endvidere kan der forventes problemer i forbindelse med sammensætningen af forfatningsrådet; dette råd spiller en vigtig rolle ved valg, idet det fælder dom i valgsager og forkynder valgresultater. I rapporten af 6. januar 2004 til sikkerhedsrådet har FN's generalsekretær selv gjort opmærksom på de problemer, der havde været i forbindelse med udnævnelsen af rådets medlemmer i august 2003. Rådet består af otte medlemmer, dvs. republikkens forhenværende præsident, tre medlemmer, der udpeges af formanden for Nationalforsamlingen, og tre medlemmer, der udpeges af republikkens præsident (som også udnævner rådets formand). Partierne er ikke blevet konsulteret i forbindelse med de udnævnelser, der fandt sted i august 2003, hvilket er i modstrid med Marcoussis-aftalens ånd, omend det er korrekt, at forfatningsrådet ikke figurerer i aftalen. Omstændighederne omkring disse udnævnelser giver anledning til at frygte, at Rådet har truffet partiske beslutninger, på samme måde som Højesteret gjorde det i 2000. Højesteret blev senere erstattet af forskellige andre instanser, bl.a. forfatningsrådet.

De Forenede Nationer har endvidere ikke kunnet foretage en detaljeret undersøgelse af valgbudgettet, fordi det planlagte besøg ikke har kunnet organiseres på grund af vedvarende politisk modstand og sikkerhedsproblemer.

For det tredje hersker der den allerstørste usikkerhed om, hvorvidt de præcise tilsagn, der blev afgivet i Marcoussis om det vanskelige spørgsmål om, hvem der kan opstille til præsidentvalget, vil blive overholdt. Det må nemlig konstateres, at nationalforsamlingen endnu ikke har fået forelagt noget udkast til ændring af forfatningens artikel 35; sådanne udkast skal i henhold til forfatningens artikel 126 godkendes ved folkeafstemning; dette forudsætter imidlertid, at udkastet forinden godkendes i nationalforsamlingen med to tredjedeles flertal, jf. forfatningens artikel 125.

4. Hvad angår overholdelsen af retsstatens principper, der jo indgår som et grundkrav i Cotonou-aftalen, er der det problem, at staten tilsyneladende ikke råder over de nødvendige retsmidler til at finde en løsning på de vanskeligheder, som er opstået i forbindelse med afslutningen af den revision af kakao-sektoren, som den nationale samlingsregering bad EU om at finansiere i 2003.

Første fase af revisionen, der blev afsluttet sidste efterår, mundede ud i en foreløbig rapport den 9. oktober 2003. Rapporten dækker imidlertid ikke alle aspekter af kommissoriet, da man ikke har kunnet indhente komplette oplysninger, fordi visse institutioner ikke har ønsket at deltage i samarbejdet eller efterkomme revisionskravene: det fremhæves i rapporten, at de to vigtigste ressourceopkrævende institutioner har nægtet at deltage i revisionen.

Af de problemer, som omhandles i rapporten, kræver følgende særlig omtale:

- der hersker forvirring på det institutionelle plan inden for sektoren; dette skyldes de forskellige juridiske vedtægter, der gælder for de fire institutioner, som afløste CAISTAB i 1999. Forvaltningen og reguleringen af sektoren varetages således af fire forskellige institutioner, (agenturet for regulering af kaffe- og kakaosektoren (Agence de Régulation du Café et du Cacao - ARCC), kaffe- og kakaobørsen (Bourse du Café et du Cacao - BCC), fonden til udvikling og fremme af kaffe- og kakaokooperativer (Fonds de Développement et de Promotion des Coopératives de Café et de Cacao - FDPCC), og kakaoreguleringsfonden (Fonds de Régulation - FRC)), samt flere forskellige ministerier og et tværministerielt udvalg
- det er umuligt at skaffe sig overblik over de forskellige finansielle bevægelser, fordi der mangler - eller er for få - oplysninger om, hvor store afgiftsbeløb der indløber til FDPCC og til reservefonden (i henhold til den foreløbige rapport har denne fond en saldo på mere end 100 mia. CFA-francs; anvendelsen heraf er endnu ikke undersøgt)
- vanskeligheden ved at fremskaffe oplysninger har hindret revisorerne i at undersøge om kravene til de opkrævede ressourcer og anvendelsen heraf er blevet overholdt
- sektoren har et meget højt afgiftsniveau: under forhandlingerne i 2001 med donorerne (i første række Verdensbanken og Den Internationale Valutafond) blev det fastsat, at de samlede afgifter ikke måtte ligge højere end 30 %, dvs. 20 % i beskatning og 10 % i gebyrer. Det fremgår imidlertid af den foreløbige rapport, at de samlede afgifter ligger på omkring 37 %.

På baggrund af denne foreløbige rapport sendte donorerne i november 2003 et memorandum til premierministeren; de fremhævede på et møde med ham i januar 2004, hvor nødvendigt det er at gennemføre anden fase af revisionen og snarest muligt træffe de forebyggende foranstaltninger, som anbefalede i den foreløbige rapport.

Regeringen påpegede, at de fire nævnte instanser har 'privat status, hvilket gør, at staten ikke kan tvinge dem til at iværksætte en revision af deres finansielle transaktioner. Donorerne gjorde følgende betragtninger gældende i deres memorandum:

- afgifterne er indført ved ministerielt dekret, ikke på grundlag af noget frivilligt bidrag fra landbrugerne
- i alle forvaltnings-/administrationsråd sidder der en regeringskommissær, som har til opgave at sørge for at bestemmelserne overholdes, at rådgive parterne og at mægle mellem disse i tilfælde af uenighed.

Anden fase af revisionen har således endnu ikke kunnet iværksættes, fordi de institutioner, som endnu ikke har været genstand for revision, nægter at deltage, og det på trods af at Kommissionen - såvel i Bruxelles som i Abidjan - flere gange over for de ivorianske myndigheder har insisteret på, at gennemførelsen heraf er en nødvendighed. Kommissionen i Bruxelles har ved flere lejligheder rejst spørgsmålet på højeste niveau, bl.a. i forbindelse med mødet med landbrugsministeren den 13. februar 2004, mødet med premierministeren den 25. februar og mødet med ministeren for national forsoning den 29. juni 2004.

Det ser ud til, at der ikke ad rettens vej kan gribes ind over for de institutioner, som nægter at deltage i revisionen. En sådan mangel på effektive retsmidler betyder, at retsstatens principper ikke overholdes.

5. På baggrund af ovenstående er det Kommissionens opfattelse, at der bør indledes konsultationer med Côte d'Ivoire, jf. artikel 9 og 96 i Cotonou-aftalen.

Formålet hermed er:

- at henlede opmærksomheden på EU's bekymring over krænkelse af menneskerettighederne og at skaffe klarhed over, hvilke foranstaltninger Côte d'Ivoire agter at iværksætte for at imødegå den lovløshed, som befordrer disse krænkelse, og for at skabe et bæredygtigt lovgivnings-, regulerings- og retsgrundlag for en sanering af forholdene
- at understrege, hvor stor vægt Den Europæiske Union lægger på, at der afholdes valg i 2005, at dette sker under tilfredsstillende forhold, således at man kan undgå en gentagelse af problemerne i 2000 - der gav anledning til de foregående konsultationer på grundlag af artikel 96, i februar 2000 - og at skaffe klarhed over, hvad Côte d'Ivoire agter at gøre for at gennemføre valg inden for fristen
- at gøre det klart, at Den Europæiske Union og de øvrige internationale donorer betragter det som uomgængeligt nødvendigt, at den ivorianske stat træffer foranstaltninger til at håndhæve sin myndighed på en sådan måde, at anden fase af den revision af kakaosektoren, som blev igangsat i 2003 på regeringens egen anmodning, kan bringes til afslutning
- at afklare, om der bør træffes foranstaltninger på grundlag af Cotonou-aftalens artikel 96.

6. Ovenstående betragtninger er baggrunden for at Kommissionen henstiller, at Rådet indkalder Côte d'Ivoire til konsultationer under henvisning til Cotonou-aftalens artikel 9 og 96, jf. vedlagte udkast til skrivelse.

BILAG

Bruxelles, den xx.xx.xxx

Hans excellence Laurent Gbagbo
Præsident for Republikken Côte d'Ivoire
Præsidentens kontor
Abidjan
Côte d'Ivoire

UDKAST

Hr. præsident

Den Europæiske Union har gentagne gange givet udtryk for sin bekymring med hensyn til forholdene i Côte d'Ivoire, bl.a. i formandskabets erklæringer og ved alle de møder på højt plan, der har været afholdt med de ivorianske myndigheder som led i parternes løbende politiske dialog.

EU er navnlig bekymret over menneskerettighedssituationen, den forsinkede gennemførelse af Marcoussis-aftalen og de følger, dette har for muligheden for at afholde frie, klare og troværdige valg under tilfredsstillende forhold i 2005, samt den omstændighed, at det nu i mere end et halvt år har været umuligt at afslutte den revision af kaffe- og kakaosektoren, som blev igangsat i 2003 med finansiering fra EU efter anmodning fra den ivorianske nationale samlingsregering.

Under henvisning til Cotonou-aftalens artikel 96 skal jeg derfor på Fællesskabets og medlemsstaternes vegne indbyde Côte d'Ivoire til konsultationer, således at der som fastsat i aftalen kan foretages en nærmere gennemgang af forholdene og i givet fald træffes passende foranstaltninger.

Det foreslås, at disse konsultationer finder sted snarest muligt i EU-Rådets bygning, på et tidspunkt, som fastsættes af parterne i fællesskab.

Med venlig hilsen.

På Rådets vegne

På Kommissionens vegne

Kopi: Formanden for AVS-ambassadørudvalget
Generalsekretæren for gruppen af AVS-stater